

TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO

18/92 Tikkaiden kaatumisen aiheuttama kuolemaan johtanut työtapaturma

työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT)

1. Tapahtuman kuvaus

Autopurkaamon hallin katolle oltiin asentamassa ilmastoilaitteita. Koska hallin katolla oli runsaasti lunta (noin 1/2 m), lähti N.N poistamaan lunta ilmastointikanavan ympäriltä. Hän asetti tikkaat jäiselle pihamaalle räystästä vasten pystyyn ja lähti kiipeämään katolle. Tikkaat olivat tehdasvalmisteiset jatkettavat alumiinitikkaat. Varmaa tietoa ei ole siitä, ulottuiko tikkaat määräysten mukaisesti vähintään 1 m katon räystäään yläpuolelle vai ei. Tikkaat olivat katkenneet säätökohdastaan ja tikkaiden pituutta niiden ollessa pystyssä ei voi luotettavasti määrittellä, koska niiden pituus olisi ilmeisesti muutenkin muuttunut säätökohdasta tikkaiden kaatuessa. Todennäköistä kuitenkin on, että tikkaat eivät ulottuneet ainakaan kovin paljon katonräystäään yläpuolelle, koska NN oli laskeutunut polvilleen katon räystäällä ennen kuin alkoi laskeutua tikkaille.

Noin puolisen tuntia työskenneltyään N.N lähti tulemaan alas hallin katolta aikoen käyttää samoja tikkaita. Päästyään katolla tikkaiden luo, hän kääntyi selkä tikkaisiin päin, laskeutui polvilleen ja yritti asettaa toisen jalan tikkaiden pienalle. Tällöin hän horjahti ja putosi välittömästi maahan tikkaiden kaatuessa hänen alleen. Toinen mahdollisuus on, että tikkaat lähtivät luistamaan ja kaatuivat, kun N.N jalallaan kosketti tikkaiden pienaa. Tikkaiden kaatuessa N.N putosi tikkaiden perässä.

Paikalla ollut silminnäkijä lähti heti N.N:n luo. Hän totesi N.N:n olevan tajuton, joskin hän virkosi jonkun ajan päästä jossain määrin. Hän ei kuitenkaan puhunut mitään. N.N kuljetettiin paikalle kutsutulla ambulanssilla sairaalaan. Sairaalassa hän kuoli vajaan viikon kuluttua. Välitön kuolinsyy oli keuhkoputkien tukkeutuminen sekä sisäiset ruhjevammat.

Kokemus ja opastus

N.N oli kyseessä olevan autopurkaamon osakas. Ammatiltaan hän oli varaosamyyjä, mutta oli tehnyt erilaisia autonosien ym. purkamiseen ja myyntiin kohdistuneita töitä. Yrityksessä ei ollut muita työntekijöitä kuin N.N. Hän sai normaalisti palkkaa toiselta osakkaalta, joka omisti suurimman osan yrityksestä.

Organisaatio

Varsinaista organisaatiota yritykselle ei ollut laadittu, koska yrityksessä työskenteli vain N.N ja lisäksi yrityksen pääomistaja, joka oli N.N:n poika.

2. Tapaturmaan vaikuttaneita tekijöitä

Tikkaiden asennus jäiselle alustalle

Tikkaat olivat asianmukaiset tehdasvalmisteiset alumiinitikkaat. Ne oli kuitenkin asetettu jäiselle pihamaalle. Tikkaissa ei ollut tällaiseen alustaan sopivaa liukumista estävää alustaa. Tikkaita ei myöskään kukaan toinen pidellyt kiinni N.N:n kiivetessä ylös tai laskeutuessa alas. Ilmeisesti tikkaat eivät ulottuneet 1 m räystäään yläpuolelle. Silminnäkijän mukaan tikkaat kaatuivat edellä ja N.N perässä. Ilmeisesti N.N:n jalka oli osunut tikkaan puolaan ja saanut tikkaiden alapään luistamaan jäisessä maassa.

Turvavarusteiden puuttuminen

N.N:llä ei ollut päällään turvaköyttä eikä turvaljaita, joten mikään ei estänyt hänen putoamistaan noin 4–5 metrin korkeudesta jäiseen ja kovaan maahan. Todennäköistä kuitenkin on, että vaikka hänellä olisi ollutkin katolla työskennellessään turvaköysi ja valjaat, hän ei olisi niitä pitänyt kiinni enää katolta alas tikkaille laskeutuessaan.

3. Vastaavien tapaturmien torjunta

3.1 Tikkaiden pystyssä pysymisen varmistaminen

Käytettäessä tikkaita, myöskin tehdasvalmisteisia ja kaikin puolin asianmukaisia ja hyväksytyjä, tulee varmistaa tikkaiden pystyssä pysyminen sillä alustalla, johon ne ovat asennettuna. Asennettaessa tikkaita jäiseen maahan, niiden alapäässä tulee olla jääpiikit, jotka estävät tikkaiden luistamisen. Yleensäkin irtotikkaita käytettäessä on varmistauduttava siitä, että tikkaat pysyvät tukevasti paikallaan. Mikäli tikkaita ei voida varmistaa alapäästään, tulee tikkaita käytettäessä toisen henkilön, mikäli mahdollista, olla varmistamassa tikkaiden paikallaan pysymistä.

3.2 Tikkaiden turvallinen käyttäminen

Käytettäessä irtotikkaita katolle nousemiseen on tikkaiden ulotettava rakennustöistä annettujen järjestysohjeiden mukaan vähintään 1 m katon reunan yläpuolelle. Katolle kiipeämistä varten suositellaan rakennettavaksi kiinteät tikkaat.

3.3 Tarvittavien turvalaitteiden käyttäminen

Katolla työskenneltäessä tulee käyttää turvavyötä ja turvaljaita, jotka estävät putoamisen katolta. Köydessä tulee olla laite, joka päästää köyttä tarvittavan määrän katolla liikuttaessa, mutta lukkiutuu, mikäli asianomainen liukastuu ja alkaa pudota.

Lähikuva tikkaista ja putoamispaikasta. Jatko-osan alapuoli nostettuna nojaamaan seinää vasten. Alapään kumiset liukusteet näkyvissä.

Kohta mihin tikkaat kaatuivat.

